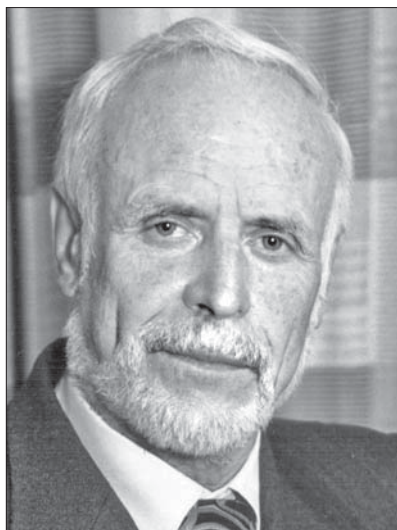

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

УДК 551.1/4

ХРУШОВ

Дмитро Павлович – доктор геолого-мінералогічних наук, професор, старший науковий співробітник Інституту геологічних наук НАН України, голова Національного комітету з Міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЇ ПРОГРАМИ ГЕОЛОГІЧНОЇ КОРЕЛЯЦІЇ (ПРОГРАМИ ГЕОЛОГІЧНИХ НАУК) – ОРГАН МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ

Розглянуто діяльність Національного комітету з Міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО. Наголошено на тому, що поглиблення участі України у цій Програмі може стати одним із важливих елементів національної системи заходів зі збереження і розвитку фундаментальної науки в Україні.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, програми ЮНЕСКО, геологічні науки.

Міжнародна програма геологічної кореляції (МПКГ) (International program of geological correlation, IGCP), нині – Міжнародна програма геологічних наук (International program of geological sciences) – самостійна наукова програма ЮНЕСКО, яку було засновано 1972 р. Її метою є міжнародне співробітництво в галузі геологічних наук, спрямоване на розв'язання ключових геологічних проблем для забезпечення сталого розвитку світової спільноти. На сьогодні в рамках програми сформовано 5 стратегічних напрямів діяльності: будова і еволюція Землі, розвиток життя; небезпечні геологічні явища і ризики; гідрологія; мінеральні ресурси – експлуатація і охорона надр, глибинна будова Землі; взаємозв'язок космосу і Землі. Основна форма діяльності МПКГ – виконання проектів, що відповідають певним актуальним геологічним проблемам.

Національний комітет України з Міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО було створено в 1974 р. згідно зі статусом України як самостійної державної одиниці у складі Організації Об'єднаних Націй і, відповідно, ЮНЕСКО як органу, підпорядкованого ООН. Першим головою Національного комітету був засновник і директор Інституту геохімії і фізики мінералів академік Микола Пантелеймонович Семененко, який

до того багато років працював на посаді віцепрезидента АН УРСР (1950—1970). У 1976 р., згідно з практикою структури національних комітетів МПГК, М.П. Семененко запросив на посаду вченого секретаря Д.П. Хрущова, на той час — кандидата геолого-мінералогічних наук, який обіймав цю посаду до 2012 р.

Перші кроки нашого Комітету на міжнародній арені були досить успішними і багатонадійними. Цьому сприяв імідж Інституту геохімії і фізики мінералів АН УРСР як ініціатора найгучнішої в історії української геології міжнародної конференції, проведеної в Києві в 1970 р. (з виїздами на найцікавіші геологічні об'єкти залізрудних та інших родовищ — шахти, кар'єри тощо). У цьому форумі брали участь наукові колективи всіх континентів — Північної і Південної Америки, Австралії, Африки, Євразії, не кажучи вже про провідні країни Європи. Позитивні враження учасників конференції впродовж багатьох наступних років сприяли підтриманню престижу України як країни з доволі високим рівнем розвитку геологічної науки.

Під час першого десятиріччя діяльності МПГК українські геологи брали участь у кількох цікавих проектах, передусім щодо вивчення докембрію: № 91 «Металогенія докембрію», № 2 «Кореляція докембрію мобільних зон» та ін. Науковці кількох інститутів Академії наук і фахівці тогочасного Міністерства геології України були задіяні у великому проекті тектонічного спрямування № 86 «Східноєвропейська платформа», який завершився виданням об'ємної монографії. Окремо слід відзначити серію проектів з кореляції неогену: № 25 «Стратиграфічна кореляція неогену Тетісу-Паратетісу», № 91 «Кореляція Месінію», а також більш пізній проект 90-х років № 329 «Неоген Паратетісу». У цих проектах брав участь В.М. Семененко, який з урахуванням отриманих результатів сформував свою концепцію кореляції Східного і Центрального Паратетісу. Зазначену концепцію було покладено в основу його монографії, яка стала досить авторитетною серед фахівців цього напрямку. У Каталозі МПГК фігурують прізвища

українських науковців — академіка М.П. Семененка, члена-кореспондента В.В. Глушка, Д.П. Хрущова, Є.Г. Куковського, О.Й. Петриченка, В.М. Кадочникова та ін.

Особливо слід відзначити участь Національного комітету України в організаційній роботі МПГК. Члени Комітету неодноразово виїжджали на річні сесії МПГК, засідання регіональних секцій, наукові конференції за окремими проектами. Якщо фінансування участі представників національних комітетів МПГК європейських країн здійснювалося за рахунок їхніх бюджетів, то наш Комітет такої можливості не мав і фінансувався за рахунок Комісії УРСР у справах ЮНЕСКО. У зв'язку з цим ми хотіли б висловити щиру подяку тодішньому Голові Комісії А.М. Зленку, який приділяв значну увагу питанням функціонування Національного комітету України з МПГК і всіляко сприяв участі представників України у заходах Програми.

Для подальшого аналізу діяльності Комітету доречно сказати кілька слів про особливості розвитку самої МПГК упродовж більш як 40 років її існування. На першому етапі, до початку 90-х років (перше двадцятиріччя), переважали тектонічні і геодинамічні та стратиграфічні проекти. Домінування стратиграфічних проектів було зумовлене самою сутністю Програми, а тектонічних і геодинамічних — інтенсивним розвитком та успіхами теорії плитової тектоніки. На другому етапі істотно зменшилася частка стратиграфічних проектів, водночас різко (точніше — практично з нуля) збільшилася кількість геоекологічних проектів, що було пов'язано з незаперечним фактом глобального зростання геологічних небезпек і катастроф.

Особливо слід підкреслити роль напрямку «мінеральні ресурси». Згідно з пріоритетами МПГК, цей напрям безпосередньо стосується завдань «сталого розвитку» світової спільноти, адже він є одним із п'яти розділів Програми. Проте фактично до 1995 р. проекти за напрямом «мінеральні ресурси» становили всього 10% від загальної кількості, а на початок ХХІ ст. їх частка зменшилася до 7% і продовжує знижуватися. Це пояснюється тим, що конкретні розробки з цього напрямку безпосередньо зачіпають

національні інтереси країн — учасниць МПГК. Те саме стосується і ресурсів вуглеводнів: фактично немає жодного відкритого проекту за цим напрямом, однак його інтереси приховані в багатьох інших проектах, особливо в стратиграфічних, тектонічних, літологічних (сидиментаційних), палеогеографічних, геохімічних і геофізичних. Отже, національні геологічні організації світового співтовариства, задіяні у сфері освоєння мінеральних (у тому числі енергетичних) ресурсів, інтенсивно використовують фундаментальні (і фундаментально-прикладні) напрацювання МПГК і, вочевидь, зацікавлені в подальшому її розвитку.

На початок другого двадцятиріччя діяльності МПГК офіційно було визнано формування п'ятьох робочих груп, що відповідають основним напрямам Програми: 1) стратиграфія, палеонтологія, літологія, каустобіоліти; 2) четвертинна система, геоекологія, інженерна геологія; 3) мінеральні ресурси, петрологія, вулканологія, геохімія; 4) геофізика, тектоніка, структурна геологія; 5) гідрогеологія (доповідь экс-голови МПГК Е. Дербішайра, 2012 р.). Реальними досягненнями цього періоду діяльності МПГК можна вважати створення глобальної геохімічної бази даних; заснування Консорціуму зі зсувів, Асоціації медичної геології, Міжнародного карстологічного центру, а також початок створення Міжнародного дослідницького центру з глобального геологічного картування.

Україна бере реальну участь у роботі Карстологічного центру, свого часу вона зробила значний внесок у створення глобальної геохімічної бази даних. Крім того, у НАН України проводять перспективні дослідження з медичної геології, проте прямої її участі в діяльності Асоціації немає.

Певним симптомом зміни пріоритетів МПГК за останні 20 років було поступове зменшення кількості проектів з вивчення глибинних процесів (мантії, низів земної кори), що об'єктивно зумовлено типовою «кризою жанру»: через нестачу принципово нових даних ці дослідження набувають умоглядного характеру. Подолати цю кризу можливо лише

за допомогою технологічних проривів у сфері дослідження глибинних зон Землі.

Досить стабільним напрямом МПГК є вивчення карсту (ціла низка проектів з 1990 по 2015 р.), що пов'язано з проблемами водних ресурсів, забрудненням підземних вод, специфічним комплексом корисних копалин, а наприкінці 90-х років — з можливістю моделювання глобального вуглецевого циклу (концепції техногенних змін клімату).

У 2005 р. МПГК зазнала істотного скорочення фінансування, що спричинило певну реорганізацію структури і проголошення пріоритетності «соціально орієнтованих» (тобто з практичною віддачею) та інноваційних проектів з відповідним зменшенням традиційних тем.

Починаючи з перших років ХХІ ст. спостерігалось послідовне зростання кількості проектів з кліматичних змін, у тому числі тих, що розглядали давні (у палеозої, мезозої, а також пізньому кайнозої) прецеденти цих явищ. Так було закладено основи прогностичного моделювання кліматичних змін у майбутньому. Однак у цьому напрямі спостерігається боротьба двох протилежних концепцій «парникового ефекту»: техногенної природи «парникових» складових атмосфери і природного їх походження, за рахунок глибинних викидів. Останній погляд, первинно обґрунтований М.М. Язміром (1989), підтримують деякі представники українських геологічних шкіл (В.Х. Геворк'ян та ін.). Нагадаємо, розвиток цього напрямку має політичне значення в рамках Кіотського протоколу, що, мабуть, аргументує доцільність висування цільового узагальнюючого проекту (з урахуванням того, що він також становитиме предмет програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера»).

Нарешті доцільно зазначити, що за політичним поданням ряду країн, що розвиваються (передусім країн Африканського континенту, Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Південної Америки), в останнє десятиріччя було започатковано кілька суто регіональних проектів, які відображують інтереси цієї групи країн, переважно геоекологічного характеру. Прийняття таких проектів так чи інакше відповідає базовим принципам ЮНЕСКО і ООН.

Участь Національного комітету України у діяльності МПГК після 90-х років була дуже обмеженою. Формально українські фахівці брали участь у проектах з карсту (О.Б. Клімчук); неогену Середземномор'я і суміжних регіонів (В.М. Семененко, Д.П. Хрущов, О.Й. Петриченко); у деяких стратиграфічних проектах (Т.І. Немировська та ін.). Фактично українські геологи працювали в межах багатьох проектів МПГК, однак при цьому вони не мали змоги брати участь у міжнародних форумах, насамперед через брак коштів.

У чому ж полягають причини багаторічного занепаду співробітництва України з МПГК? Адже ми знаємо, що наша геологічна наука за своїм рівнем і потенціалом не відставала від західних шкіл, а за деякими напрямками навіть перевершувала їх. Передусім це фінансові обмеження. Навіть до 90-х років Комісія України у справах ЮНЕСКО виділяла надто низькі квоти на закордонні відрядження, за якими зрідка могли виїжджати лише керівники Національного комітету, рядові учасники проектів узагалі не мали такої можливості. Другий фактор — функціональне відтиснення. Традиційно інститути союзної Академії наук були зорієнтовані переважно на фундаментальні дослідження, тоді як установи республіканських академій — на прикладні. Очевидно, що такий розподіл створював для академічних інститутів Росії більш сприятливі умови для входження в міжнародні програми. Крім того, АН СРСР мала солідне фінансове забезпечення закордонних зв'язків, що уможливило повномасштабну участь російських робочих груп у діяльності МПГК. Звичайно, за таких обставин представники академій союзних республік програвали за всіма показниками — їх майже не помічали. Отже, за радянських часів загальне представництво СРСР у діяльності Програми фактично здійснювали фахівці з Російської Федерації.

Ще один фактор — цензурні обмеження. Вони стосувалися не лише показників стратегічного ряду корисних копалин, а й певних стратегічних напрямів геології. Так, на початку 70-х років у США були опубліковані оцінки

глобальних ресурсів основних корисних копалин з визначенням термінів їх виснаження. Для більшості геологів СРСР ця концепція була тоді невідомою, до того ж вона суперечила офіційній геологічній доктрині того часу, яка полягала у ствердженні нескінченності запасів корисних копалин. Наприклад, академік М.П. Семененко і Д.П. Хрущов підготували до друку науково-популярну статтю, в якій під виглядом критики «буржуазних реакційних ідей» подали детальний виклад вищезгаданих концепцій (сьогодні ці погляди є загально визнаними). Жоден із всесоюзних і республіканських науково-популярних журналів не наважився на публікацію цієї статті. Сприйняття рукопису відповідальними редакторами було майже однотипним: перша реакція — «який цікавий і новий матеріал, надрукуємо у найближчому випуску...», але за кілька днів (очевидно, після консультацій з «компетентними» відділами ЦК) ввічливо відмовляли під будь-яким пристойним приводом. І такі ідеологічні обмеження іноді негативно впливали на розвиток міжнародних наукових зв'язків.

Крім того, слід узяти до уваги ще один суб'єктивний фактор — до початку 90-х років дуже мало українських науковців володіли іноземними мовами, зокрема англійською, на більш-менш прийнятному рівні.

У 90-х роках ситуація лише погіршилася. Повністю припинилося фінансування участі наших учених у проектах МПГК, відповідно, діяльність Національного комітету набула суто формалізованого характеру. Оскільки повністю засвідчити свою недієздатність було визнано за неприпустиме (тим більше, що наукові дослідження за деякими проектами все ж таки проводилися), вирішили в річних звітах Секретаріату МПГК використовувати таке формулювання: «у напрямі цього проекту проведено такі науково-дослідні роботи...» з додатком переліку публікацій. Секретаріат Програми із розумінням поставився до цієї двозначної позиції, і наші публікації навіть наводилися в каталогах МПГК. За період з 2000 по 2013 р. українська сторона фактично брала участь лише в одній серії проектів з карсту.

За весь час функціонування Національного комітету в МПГК до 2014 р. не було прийнято жодного проекту від України. Щоправда, у 2005–2009 рр. одним зі співавторів проекту з геоecологічних проблем Чорного моря була професор Одеського університету В. Янко, однак вона виступала від імені канадського Університету Торонто, що спричинило неоднозначну оцінку з боку українських колег.

У 2012 р. передчасно пішов з життя голова Національного комітету з МПГК член-кореспондент НАН України В.М. Семененко, і на цю посаду було призначено професора Д.П. Хрущова. Ця подія збіглася в часі з хвилею критики у ЗМІ з боку керівних органів влади щодо послаблення міжнародних зв'язків Академії наук і низького міжнародного рейтингу української фундаментальної науки. З огляду на це, керівництво Відділення наук про Землю НАН України поставило перед новим головою Комітету завдання підвищити результативність роботи, зокрема представити в МПГК власні проекти.

У зв'язку з цим виникає питання: а які, власне, переваги для вітчизняної геологічної науки дає участь України в МПГК? По-перше, Програма є для нас форпостом інтеграції у світову науку і основним офіційним джерелом сучасної геологічної інформації. По-друге, МПГК надає можливість залучати міжнародний науковий потенціал до розв'язання великих фундаментальних проблем, що становлять власний національний інтерес. По-третє, Програма створює умови для навчання молодих учених на найвищому рівні та їх інтеграції у світову наукову спільноту. І, нарешті, з'являється можливість просування вітчизняних наукових ідей у формування світової ідеології поводження з геологічним середовищем. Усе це сприяє підвищенню рівня української фундаментальної науки до світових стандартів, зростанню її міжнародного престижу, а також забезпеченню перспективи посилення кадрового потенціалу.

Згідно з визначенням МПГК як міжнародного науково-організаційного органу, її прерогативою є фундаментальні дослідження. Результати фундаментальних досліджень становлять

основу для вирішення прикладних завдань з використання і охорони надр, прогнозування, запобігання і ліквідації наслідків небезпечних геологічних та техногенно-геологічних явищ тощо, що є в основному предметом національних або регіональних інтересів країн-учасниць. У цьому аспекті для України теоретична значущість напрацювань, отриманих з використанням результатів виконання проектів МПГК, полягає в розвитку і поглибленні знань у галузі глобальної і регіональної стратиграфії, регіональної геології, будови геосфер, еволюції вулканічних, метаморфічних і осадових процесів протягом докембрію і фанерозою, умов формування та закономірностей поширення корисних копалин, відображення кліматичних змін у літописі осадової оболонки Землі, механізму небезпечних геологічних явищ, механізму масо- і енергообміну між геосферами тощо.

Практичну користь напрацювань МПГК для розвитку геологічної діяльності важко переоцінити. За період до 2000 р. результати проектів за участю фахівців України було впроваджено для прогнозування родовищ енергетичної сировини (нафти і газу, кам'яного вугілля) в південно-західній частині Східноєвропейської платформи (західні та південні області України). Геологічний ефект від напрацювань у рамках окремих проектів полягав у створенні наукової основи для прогнозування залізних і марганцевих руд у межах Українського щита, калійно-магнієвих солей та мідистих пісковиків у Передкарпатті та Придністров'ї, каолінів на Українському щиті, комплексу рідкісних, дорогоцінних і радіоактивних металів у відкладах докембрію Українського щита і т.ін. Було також закладено підвалини моделювання кліматичних змін і геологічної медицини.

У першому десятиріччі ХХІ ст., попри всі економічні труднощі і обмеження участі у роботі МПГК, проводили дослідження з карстології, стратиграфії кам'яновугільної системи, вивчення геоecологічних проблем чорноморського та середземноморського басейнів, палеологічні вишукування, спрямовані на стратиграфічну кореляцію і геологічні палеорекоконструкції, а також структурно-літологічне і геолого-

динамічне моделювання осадових формацій (зокрема, розсіпів важких мінералів) і т.ін. Усе це заклало платформу для певного прогресу в розвитку діяльності в рамках МПГК.

Починаючи з 2012 р., згідно з рішеннями Відділення наук про Землю НАН України, було здійснено низку перетворень у організаційній роботі Національного комітету України. На основі аналізу поточних проектів і пріоритетів МПГК підготовлено участь України у спільному проєкті з геоєкології Чорного і Середземного морів, підписано листи на підтримку висування проєктів за участю українських спеціалістів. Крім того, було проведено попереднє обговорення перспектив представлення нових проєктів. Результати вжитих заходів виявилися при розгляді підсумків діяльності Комітету за 2014 р. Саме цього року надійшло повідомлення про прийняття першого за весь період існування Національного комітету проєкту з формальним співавторством України. Йдеться про проєкт № 610 «Від Каспію до Середземномор'я: геоєкологічні зміни і відгук людства у четвертинному періоді» (співавтор — проф. В. Янко, Одеський національний університет). Значущість самого факту прийняття проєкту не потребує коментарів.

Крім того, після тривалої перерви Україні нарешті вдалося взяти фактичну участь у двох проєктах: № 598 «Екологічні зміни і стійкість карстових систем» 2011–2014 рр. (доктор геологічних наук О.Б. Клімчук) і № 632 «Континентальна криза юрського періоду і головні події вимирання та екологічної зміни у озерних екосистемах» 2014–2017 рр. (кандидат геологічних наук О.А. Шевчук). За проєктом № 557 «Пенсільванська континентальна фауна і біота Південно-Східної Євроамерики» масштабні дослідження проводила Т.І. Немировська, спеціаліст зі стратиграфії карбону із загальноновизнаним міжнародним авторитетом. О.Б. Клімчук у вищезгаданому проєкті виступає з позиції власної концепції гіпогенного карсту. Проєкт має практичну цінність з огляду на ресурси підземних вод, специфічний комплекс корисних копалин, а також наявність індикаторів кліматичних змін. Усі наведені відомості

включено до річного звіту, що надсилається до Секретаріату МПГК.

Ознаки першого успіху дають підстави для його подальшого розвитку. Наступні кроки мають охоплювати два рівні: перший — всебічна підтримка проєктів, що виконуються; другий — представлення пропозицій нових проєктів. При цьому постає принципове питання: чи варто обирати цей шлях? Для відповіді на нього слід зважити на негативні і позитивні фактори.

Негативні фактори такі. По-перше, підготовка проєкту потребує значних зусиль (при тому, що його проходження не гарантується). По-друге, фінансування проєктів досить обмежене за обсягом (5–10 тис. дол. США) і за цільовим спрямуванням (призначення видатків — організація робочих зустрічей, конференцій, проведення геологічних екскурсій). І, нарешті, на сьогоднішній статус нашого Національного комітету значно нижчий порівняно зі статусом розвинених країн, які були засновниками МПГК, сплачують внески до ООН, мають постійні місця у Секретаріаті і Науковій раді Програми. Це зумовлює доцільність представлення переважно співавторських, колективних проєктів. Проте наукова компетентність вітчизняних фахівців дозволяє нам виступати з ініціативою і пропозиціями щодо перспективних проєктів.

І все ж таки, незважаючи на ці негативні фактори, ми вважаємо, що представлення національних проєктів є доцільним. Аргументація цієї позиції така. Починаючи з 2013 р. відбувалося послідовне скорочення позабюджетного фінансування геологічних інститутів НАН України, спричинене зменшенням фінансування Державної геологічної служби та інших державних відомств, що були «донорами» науково-дослідних організацій геологічного профілю. Останнім часом це скорочення досягло катастрофічного рівня. Наприклад, в Інституті геологічних наук частка позабюджетних фінансових надходжень у 2013 р. зменшилася до 7% від загального бюджету, а у 2014 р. — аж до 1,7%. Так само скоротилися закордонні джерела фінансування; низку наших пропозицій щодо співпраці з країнами ЄС (Німеччиною, Польщею та ін.) за досить перспективними на-

Геологи старшого покоління навчають молодь під час проведення польових робіт

прямами, на жаль, не було підтримано. Кілька перспективних замовлень комерційних структур щодо вивчення родовищ певних корисних копалин як у межах України, так і в зарубіжних країнах з різних причин було призупинено, зокрема через розгортання воєнних дій на Сході України. Критичне зменшення позабюджетного фінансування призводить до небезпечних явищ в організації наукових досліджень, наприклад, неможливо оплатити закордонні

відрядження, немає коштів для проведення польових і аналітичних робіт, для публікацій у закордонних наукових виданнях тощо.

Проте, згідно з основоположними принципами ЮНЕСКО-ООН, керівні органи МПГК можуть бути налаштовані на конструктивне сприяння конкретним заходам Національного комітету України. Крім того, науковці — члени робочих груп проектів із розумінням і співчуттям ставляться до українських колег. Усе це дає надію на всебічну підтримку будь-яких наших зусиль, спрямованих на розвиток участі в діяльності МПГК.

Отже, на сьогодні фонди МПГК — одна з нечисленних можливостей одержання додаткового фінансування і певного статусу. Які ж переваги забезпечує отримання проекту (або його пайової частини)? По-перше, це підтримка інтеграції зі світовою науковою спільнотою завдяки проведенню міжнародних нарад і зустрічей учасників проекту. По-друге, забезпечення певного обсягу польових робіт через організацію геологічних екскурсій за проектом як в Україні, так і на закордонних геологічних об'єктах. По-третє, можливість використання новітньої аналітичної бази розвинених країн для розв'язання актуальних завдань за проектом. І найголовніше — залучення молодих науковців до світових інтеграційних процесів, створення можливостей для отримання грантів, стажувань, розширення геологічного кругозору молоді. Тому навіть за обмеженої фінансової підтримки участь у проєктах МПГК, а тим більш отримання власного проєкту, може істотно підвищити науковий потенціал геологічних наук і сприяти зміцненню світового престижу України.

На завершення варто окреслити ключові напрями проєктів для представлення до МПГК. Експертна оцінка нинішніх і перспективних пріоритетів МПГК з одного боку і національних інтересів та можливостей України з іншого дозволяє зробити такі узагальнення. Результативним може виявитися висування проєктів за традиційними напрямками МПГК — стратиграфія, карстологія, у яких ми вже маємо певний авторитет. Деякою мірою до цієї групи наближається цифрове структурно-літологічне

моделювання перспективних геологічних об'єктів, що також здобуло визнання міжнародних наукових кіл. Певний інтерес для Програми можуть становити пропозиції з вивчення глибинних надр Землі (прерогатива переважно інститутів і підприємств геофізичного профілю), дистанційних методів дослідження Землі з численними можливостями і завданнями, наші оригінальні напрацювання з медичної геології, інженерної геології тощо. Суто національний інтерес становлять дослідження окремих видів корисних копалин, освоєння яких має особливе значення для розвитку економіки України: чорних, кольорових, благородних металів, титано-цирконієвих родовищ (особливо розсипних), рідкіснометалевого зруденіння, урану, калійно-магнієвих солей і, як завжди, енергетичної сировини.

Формати проектів, які представлятимуть, мають відповідати сучасним пріоритетам МПГК.

У резерві Національного комітету є напрацювання для представлення нових напрямів, наприклад: регіональне цифрове структурно-літологічне моделювання (розроблення комп'ютерних відображень повного об'єму геоло-

гічних регіонів, що має становити інформаційну основу для всіх сфер геологічної діяльності і значною мірою замінити дорогу геологічну зйомку); побудова комп'ютерних комплексних еколого-гірничо-геологічних моделей (розроблення комп'ютерних відображень перспективних або екологічно небезпечних геологічних об'єктів, що становлять інформаційну основу для проведення заходів щодо поводження з ними) і, нарешті, кібернетизація моделей поводження з геологічним середовищем. Проте ці напрями значно випереджають традиційні геологічні методологічні підходи, тобто такі проекти мають надто венчурний характер для МПГК. Очевидно, їх необхідно спочатку «обкатати» на міжнародному рівні з метою попередження гостроти сприйняття.

Перелік конкретних пропозицій проектів потрібно розглянути протягом 2015 р. (за офіційним повідомленням — до серпня) для представлення на сесії МПГК у лютому 2016 р.

Розвиток участі України у МПГК має стати одним із важливих елементів національної системи заходів зі збереження і розвитку фундаментальної науки в Україні.

Д.П. Хрущев

Институт геологических наук НАН Украины
ул. О. Гончара, 55-б, Киев, 01601, Украина

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПО МІЖНАРОДНОЇ ПРОГРАММІ
ГЕОЛОГІЧЕСКОЇ КОРРЕЛЯЦІЇ (ПРОГРАММІ ГЕОЛОГІЧЕСКИХ НАУК) —
ОРГАН МІЖНАРОДНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В СФЕРІ НАУК О ЗЕМЛІ

Рассмотрена деятельность Национального комитета по Международной программе геологической корреляции ЮНЕСКО. Отмечено, что углубление участия Украины в этой Программе может стать одним из важных элементов национальной системы мер по сохранению и развитию фундаментальной науки в Украине.

Ключевые слова: международное сотрудничество, программы ЮНЕСКО, геологические науки.

D.P. Khrushchev

Institute of Geological Sciences of National Academy of Sciences of Ukraine
55-b Gonchara St., Kyiv, 01601, Ukraine

THE NATIONAL COMMITTEE OF UKRAINE FOR UNESCO INTERNATIONAL
GEOLOGICAL CORRELATION PROGRAMME (GEOSCIENCES PROGRAMME) —
ORGAN OF INTERNATIONAL COOPERATION IN GEOLOGICAL SCIENCE

The paper reflects the activity of National Committee of Ukraine for UNESCO International Geosciences Programme. The development of Ukraine's participation is one of important elements of international system of measures aimed at the preservation and development of fundamental science in Ukraine.

Keywords: international cooperation, UNESCO, geological science.